

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA
VHUVHILI (SAL)

BAMMBIRI LA VHUVHILI (P2)

LA 2013

MEMORANDAMU

MARAGA: 80

Memorandamu uyu u na masiatari a 13.

KHETHEKANYO YA A: RUBRIKI YA U TOLA/MAKA MAANEA (Maraga: 40)

KHOUDU	Khoudu 7: Vhuswikeleli ha nthesa	Khoudu 6: Vhuswikeleli ha ntha	Khoudu 5: Vhuswikeleli ho dziaho	Khoudu 4: Vhuswikeleli vhu fushaho	Khoudu 3: Vhuswikeleli ho linganelaho	Khoudu 2: Vhuswikeleli ha fhasi	Khoudu 1: U sa swikelela
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
	<u>22½–28</u>	<u>20–22</u>	<u>17–19½</u>	<u>14–16</u>	<u>11½–13½</u>	<u>8½–11</u>	<u>0–8</u>
ZWI RE NGOMU NA VHUPULANI (NV) MARAGA: 28	-Zwi re ngomu zwi sumbedza u pfesesa thoho zwavhuda. -Mihumbulo i a tokonya nahone yo vhibva. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza maanea a kumedzeaho.	-Zwi re ngomu zwi sumbedza u pfesesa thoho zwavhudi vhukuma. -Mihumbulo ndi ya ntha, nahone i a tendisea. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza maanea avhudi, nahone a kumedzeaho.	-Zwi re ngomu zwi sumbedza u pfesesa thoho lwo dziaho. -Mihumbulo ndi i takadzaho, i a tendisea. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza maanea o dziaho, a kumedzeaho.	-Zwi re ngomu zwi sumbedza u pfesesa thoho lu fushaho. -Mihumbulo ndi ya nga misi, a i na vhudzivha. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza maanea a fushaho, nahone a kumedzeaho, o teaho LEV.	-Zwi re ngomu zwo di linganela sa zwenezwo, hu na mavhaka a kanganyisaho vhutumani. -Hu na u dovholola. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza maanea o lunzhedzeaho lwo linganelaho nahone a kumedzeaho, o tea LEV.	-Zwi re ngomu zwiwe a zwiho khagala, a zwo ngo farana. -Mihumbulo yo sekena, hunzhi i sokou dovholola. -A hu na vutanzi vhu fushaho ha u pulana/ mvetomveto. -Maanea ha ngo bveledzwa nga ndila i kumedzeaho.	-Zwi re ngomu a zwi livhani na thoho na luthihi, a zwo ngo lunzhedzana. -Mihumbulo yo tapanyedzwa, ho dadiwa tshothe. -U pulana kana mvetomveto a zwiho. -Maanea aya ha nekedzei/ kumedzei.

	<u>6-7</u>	<u>5-5½</u>	<u>4½</u>	<u>3½-4</u>	<u>3</u>	<u>2½</u>	<u>0-2</u>
LUAMBO, TSHITAILA NA U SEDZULUSA (LTS) MARAGA: 7	<p>-U sumbedza vhudzivha ho godombelaho ha ndeme ya luambo.</p> <p>-Luambo, zwiga zwa u vhala zwo shumiswa zwone-zwone.</p> <p>-U shumisa luambo lwo teaho lwa maambele/kuambele.</p> <p>-Munanguludzo wa maipfi wo tea vhukuma.</p> <p>-Tshitaela, thounu na redzhisitara zwo tea tshotho ya mafhungo.</p> <p>-Hunzhi a hu na vhukhakhi nga murahu ha u sedzuluswa na u vhalululwa ha mushumo.</p>	<p>-U di sumbedza vhudzivha ha ndeme ya luambo.</p> <p>-Luambo, zwiga zwa u vhala zwo shumiswa nga ndila i pfalaho, u kona u shumisa luambo lwa kuambele/maambele.</p> <p>-Munanguludzo wa maipfi hunzhi wo tea.</p> <p>-Tshitaela tshi tana thoho zwavhudi nga niwambo wa u shumisa maipfi o teaho.</p> <p>-Hunzhi a hu na vhukhakhi nga murahu ha u sedzuluswa na u vhalululwa ha mushumo.</p>	<p>-Vhudzivha ha luambo ho sekana.</p> <p>-Luambo na zwiga zwa u vhala hunzhi a zwi na vhukhakhi.</p> <p>-Munanguludzo wa maipfi u fhasi, fhedzi wo di tea tshibveledzwa.</p> <p>-Tshitaela tsho di tea, tshi fusha thodea dza tshibveledzwa.</p> <p>-Kanzhi a hu na vhukhakhi nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p>	<p>-Huniwe u vhonala zwiṭuku ha vhudzivha ha luambo zwi hone.</p> <p>-Luambo ndi lwa misi, zwiga zwo shumiswa lu fushaho.</p> <p>-Munanguludzo wa maipfi u a fusha.</p> <p>-Tshitaela, zwi di anana na thodea dza thoho ya mafhungo.</p> <p>-Hu di vha na vhukhakhi nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p>	<p>-Vhudzivha ha luambo ho sekana, na zwiga zwa u vhala huniwe a zwo ngo shumiswa nga ndila yone.</p> <p>-Munanguludzo wa luambo ndi wa fhasi.</p> <p>-Tshitaela tshi shaedza vhufarani, a tsho ngo tea thoho.</p> <p>-Hu na vhukhakhi ho vhalaho naho ho di vha na u vhalulula na u sedzulusa.</p>	<p>-Luambo na zwiga zwa u vhala zwo khakhea.</p> <p>-Munanguludzo wa maipfi wo shaedzwa vhukuma.</p> <p>-Tshitaela a tshi tshimbilelani na thoho.</p> <p>-Ho dala vhukhakhi, naho zwo di vhalululwa na u sedzuluswa zwiṭuku.</p>	<p>-Luambo na zwiga zwa u vhala zwo khakhea tshotho.</p> <p>-Munanguludzo wa maipfi wo vhilingana, hu na ndado.</p> <p>-Tshitaela tsho vhilingana tshotho.</p> <p>-Ho dalesa vhukhakhi na ndado, nahone a hu vhonali vhuṭanzi ha u vhalulula na u sedzulusa.</p>

	<u>4-5</u>	<u>3½</u>	<u>3</u>	<u>2½</u>	<u>2</u>	<u>1½</u>	<u>0-1</u>
TSHIVHUMBEO (T) MARAGA: 5	-Kubveledzelwe kwo faranaho/ lunzhedzeaho kwa thoho. -Vhudodombedzi vhu tokonyaho. -Mitala, dziphara zwo fhatwa lwo faranaho, zwa bvisela thalutshedzo khagala. -Vhulapfu/ tshivhalo tsha maipfi zwo tea.	-Mafhugo o bveledzwa nga ndila yo faranaho. Hu na ndunzhendunzhe. - Mitala, dziphara zwo fhatwa lwo teaho nahone thalutshedzo i khagala. -Vhulapfu ho tea.	-Vhunzhi ha zwidodombedzwa zwo bveledzwa. -Mitala, dziphara hunzhi zwo fhate zwavhuḏi, na zwi ambiwaho zwi a pfala. -Vhulapfu ho toḏou tea.	-Dziṇwe dza mbuno na zwododombedzwa zwo bveledzwa. -Mitala, dziphara zwo ḏi khakhea, fhedzi maanea a ḏi sala a tshi pfala. -Vhulapfu ho tea.	-Dziṇwe dza dzimbuno dza ndeme dzi hone. -Mitala, dziphara zwo khakhea, fhedzi i sala i tsha ḏi pfala. -Vhulapfu ho lapfesa/ pfufhifhalesa.	-U ita a tshi bva kha thoho. -Zwi a konda u tevhela vhuṭala ha mafhungo. -Mitala, dziphara a zwo ngo fhate nga ngona, a zwi tsha amba. -Vhulapfu ho lapfesa/ pfufhifhalesa.	-O liana na thoho. -Mitala, dziphara zwo vhilingana, a zwi tevhелеlei. -Vhulapfu ho lapfesa/ pfufhifhalesa u fhirisa mpimo.

KHETHEKANYO YA B: RUBRIKI YA U TOLA/MAKA ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI (Maraga: 20)

KHOUDU	Khoudu 7: Vhuswikeleli ha nthesa	Khoudu 6: Vhuswikeleli ha ntha	Khoudu 5: Vhuswikeleli ho dziaho	Khoudu 4: Vhuswikeleli vhu fushaho	Khoudu 3: Vhuswikeleli ho linganelaho	Khoudu 2: Vhuswikeleli ha fhasi	Khoudu 1: U sa swikelela
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
	<u>11½–14</u>	<u>10–11</u>	<u>8½–9½</u>	<u>7–8</u>	<u>6–6½</u>	<u>4½–5½</u>	<u>0–4</u>
ZWI RE NGOMU, VHUPULANI NA TSHIVHUMBEU (NVT) MARAGA: 14	-Ndivho yo dziaho tshothe ya thodea dza tshibveledzwa. -Mugudi u tshimbila kha vhutala hone, hu si na u bva kha thoho ya mafhungo. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana, zwidodombedzwa zwothe zwi tikedza thoho ya mafhungo. -Hu na vhutanzi ha u pulana kana mvetomveto, zwa mbo bveledza tshibveledzwa tshi kumedzeaho vhukuma.	-U na ndivho yavhudi ya thodea dza tshibveledzwa. -U tshimbila kha vhutala hone, hu si na u sokou bva kha thoho ya mafhungo. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana, zwidodombedzwa zwi tikedza thoho. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa tsho fhatwaho zwavhudi. -O shumisa zwavhudi milayo yo teaho ya tshivhumbeo.	-U na ndivho yo dziaho ya thodea dza tshibveledzwa. -Mugudi u fara vhutala, nahone u tou polika zwituku kha thoho ya mafhungo. -Hunzhi zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa tshi kumedzeaho, tsho faranaho. -O shumisa vhunzhi ha milayo yo teaho ya tshivhumbeo	-U na ndivho i fushaho ya thodea dza tshibveledzwa. -U nwala – o di bva nyana kha thoho, fhedzi a zwi xedzi zwine thoho ya amba lini. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana nga ndila i fushaho, zwiwe zwa zwidodombedzwa zwi tikedza thoho. -Vhutanzi ha u pulana kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa tshi tanganedzeaho kha LEV.	-U na ndivho yo linganelaho ya thodea dza tshibveledzwa. Vhutala hawe kha u fhindula mushumo uyu hu sumba ho sekana. -U nwala – u a xedza vhutala, zwi ambiwaho huniwe zwi ita zwi tshi liana. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana lwo linganelaho, zwiwe zwa zwidodombedzwa zwi tikedza thoho. -Vhutanzi ha u pulana na/kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa	-U na ndivho ya fhasi ya thodea dza tshibveledzwa. Phindulo yawe kha mushumo uyu i sumbedza hu na u shaedza vhukuma. -U nwala – u xedza vhutala, na zwi ambiwaho huniwe a zwi tsha pfala. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwi ita zwi tshi liana, zwidodombedzwa zwituku zwi tikedzaho thoho. U pulana kana mvetomveto a zwi fushi. Tshibveledzwa a tsho ngo kumedzwa zwavhudi.	-A hu na ndivho ya thodea dza tshibveledzwa. -U nwala – u liana na thoho, zwi ambiwaho hunzhi a zwi tsha pfala. Zwi re ngomu na mihumbulo a zwi elani, zwidodombedzwa zwitukutuku zwi tikedzaho thoho. -U pulana kana mvetomveto a zwiho. Tshibveledzwa itshi a tshi kumedzei. -A ho ngo shumiswa thodea dzo teaho dza tshivhumbeo.

	-O shumisa milayo yo teaho ya tshivhumbeo.			-U shumisa milayo ya tshivhumbeo nga ndila yo teaho.	tsho linganelaho kha LEV. -U na muhumbulo wo linganelaho wa thodea dza tshivhumbeo tsha tshibveledzwa- fhedzi hu na u tshedza ha zwithu zwa ndeme.	-U shumisa milayo ya tshivhumbeo nga ndila yo khakheaho – hu na u tshedza ha zwithu zwa ndeme.	
--	--	--	--	---	--	---	--

	<u>5-6</u>	<u>4½</u>	<u>4</u>	<u>3-3½</u>	<u>2½</u>	<u>2</u>	<u>0-1½</u>
LUAMBO, TSHITAE LA NA U SEDZULUSA (LTS) MARAGA: 6	<p>-U shumisa zwivhumbeo zwone-zwone zwa girama.</p> <p>-Tshibveledzwa tsho fhatwa zwavhuḏi. Nḏivho ya maipfi hunzhi yo tea ndivho, vha tangedzaho mafhungo na nyimele.</p> <p>-Tshitaela hunzhi tsho tea.</p> <p>-A hu na vhukhakhi chungana nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p> <p>-Vhulapfu ho tea.</p>	<p>-Tshibveledzwa tsho fhatwa zwavhuḏi nahone nga ndila yone.</p> <p>-Nḏivho ya maipfi yo tea ndivho, vha tangedzaho mafhungo na nyimele.</p> <p>-Tshitaela tsho tea.</p> <p>-Hunzhi a hu na vhukhakhi kha tshibveledzwa nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p> <p>-Vhulapfu ho tea.</p>	<p>-Mushumo wo fhatwa lwo dziaho.</p> <p>-Nḏivho ya maipfi yo tea lu fushaho ndivho, vha tangedzaho mafhungo na nyimele.</p> <p>-Tshitaela tsho ḏi tea.</p> <p>-Hunzhi a hu na vhukhakhi nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p> <p>-Vhulapfu ho tea.</p>	<p>-Mushumo wo fhatwa lu fushaho.</p> <p>-Vhukhakhi vhu re hone a vhu khakhisi nyelelo ya mafhungo.</p> <p>-Nḏivho ya maipfi i a fusha zwi tshi kwama ndivho, vha tangedzaho mafhungo na nyimele.</p> <p>-Tshitaela tsho tea lu fushaho.</p> <p>-Hu ḏi vha na vhukhakhi ho vhalaho nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p> <p>-Vhulapfu ho ṱodou vha ho teaho.</p>	<p>-Mushumo wo fhatwa lwo tou linganelaho. Hu na vhukhakhi ho vhalahonyana.</p> <p>-Nḏivho ya maipfi i fhasi nahone a i tei tshothe ndivho, vha tangedzaho mafhungo na nyimele.</p> <p>-Tshitaela tsho tsa.</p> <p>-Hu na vhukhakhi ho vhalaho nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p> <p>-Vhulapfu ho lapfesa/ pfufhifhalesa.</p>	<p>-Mushumo wo fhatwa lwa fhasi nahone zwi a konda u tevhelelea.</p> <p>-Nḏivho ya maipfi i ṱoda u lulamiswa nahone a i tei ndivho, vha tangedzaho mafhungo na nyimele.</p> <p>-Tshitaela tsho khakhea, nahone a tshitangedzei.</p> <p>-Tshibveledzwa tshi na vhukhakhi vhunzhi, naho ho ḏi vha na u vhalulula na u sedzulusa.</p> <p>-Zwo lapfesa/ pfufhifhalesa.</p>	<p>-Mushumo wo fhatwa lwa fhasi nahone zwi a konda u tevhelelea.</p> <p>-Nḏivho ya maipfi i ṱoda ndulamiso zwi hone, nahone a i tei ndivho. Tshitaela a tshi anani na ṱoho.</p> <p>-Ho ḏalesa vhukhakhi na ndaḏo nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa.</p> <p>-Vhulapfu – Zwo lapfesa/ pfufhifhalesa u fhirisa mpimo.</p>

KHETHEKANYO YA C: RUBRIKI YA U TOLA/MAKA ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI (Maraga: 20)

KHOUDU	Khoudu 7: Vhuswikeleli ha nthesa	Khoudu 6: Vhuswikeleli ha ntha	Khoudu 5: Vhuswikeleli ho dziaho	Khoudu 4: Vhuswikeleli vhu fushaho	Khoudu 3: Vhuswikeleli ho linganelaho	Khoudu 2: Vhuswikeleli ha fhasi	Khoudu 1: U sa swikelela
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
	<u>11½–14</u>	<u>10–11</u>	<u>8½–9½</u>	<u>7–8</u>	<u>6–6½</u>	<u>4½–5½</u>	<u>0–4</u>
ZWI RE NGOMU, VHUPULANI NA TSHIVHUMBEU (NVT) MARAGA: 14	-Ndivho yo dziaho tshothe ya thodea dza tshibveledzwa. -Mugudi u tshimbila kha vhutala hone, hu si na u bva kha thoho ya mafhungo. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana, zwidodombedzwa zwothe zwi tikedza thoho ya mafhungo. -Hu na vhubanzi ha u pulana kana mvetomveto, zwa mbo bveledza tshibveledzwa tshi kumedzeaho vhukuma.	-U na ndivho yavhuḍi ya thodea dza tshibveledzwa. -U tshimbila kha vhutala hone, hu si na u sokou bva kha thoho ya mafhungo. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana, zwidodombedzwa zwi tikedza thoho. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa tsho fhatwaho zwavhuḍi. -O shumisa zwavhuḍi milayo yo teaho ya tshivhumbeo.	-U na ndivho yo dziaho ya thodea dza tshibveledzwa. -Mugudi u fara vhutala, nahone u tou polika zwituku kha thoho ya mafhungo. -Hunzhi zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana. -U pulana kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa tshi kumedzeaho, tsho faranaho. -O shumisa vhunzhi ha milayo yo teaho ya tshivhumbeo	-U na ndivho i fushaho ya thodea dza tshibveledzwa. -U nwala – o di bva nyana kha thoho, fhedzi a zwi xedzi zwine thoho ya amba lini. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana nga ndila i fushaho, zwiḽwe zwa zwidodombedzwa zwi tikedza thoho. -Vhubanzi ha u pulana kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa tshi tanganedzeaho kha LEV.	-U na ndivho yo linganelaho ya thodea dza tshibveledzwa. Vhutala hawe kha u fhindula mushumo uyu hu sumba ho sekana. -U niwala – u a xedza vhubanza, zwi ambiwaho huniwe zwi ita zwi tshi liana. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwo farana lwo linganelaho, zwiḽwe zwa zwidodombedzwa zwi tikedza thoho. -Vhubanzi ha u pulana na/kana mvetomveto zwo bveledza tshibveledzwa	-U na ndivho ya fhasi ya thodea dza tshibveledzwa. Phindulo yawe kha mushumo uyu i sumbedza hu na u shaedza vhukuma. -U niwala – u xedza vhubanza, na zwi ambiwaho huniwe a zwi tsha pfala. -Zwi re ngomu na mihumbulo zwi ita zwi tshi liana, zwidodombedzwa zwituku zwi tikedzaho thoho. U pulana kana mvetomveto a zwi fushi. Tshibveledzwa a tsho ngo kumedzwa zwavhuḍi.	-A hu na ndivho ya thodea dza tshibveledzwa. -U niwala – u liana na thoho, zwi ambiwaho hunzhi a zwi tsha pfala. Zwi re ngomu na mihumbulo a zwi elani, zwidodombedzwa zwitukutuku zwi tikedzaho thoho. -U pulana kana mvetomveto a zwiho. Tshibveledzwa itshi a tshi kumedzei. -A ho ngo shumiswa thodea dzo teaho dza tshivhumbeo.

	-O shumisa milayo yo teaho ya tshivhumbeo.			-U shumisa milayo ya tshivhumbeo nga ndila yo teaho.	tsho linganelaho kha LEV. -U na muhumbulo wo linganelaho wa thodea dza tshivhumbeo tsha tshibveledzwa-fhedzi hu na u tahedza ha zwithu zwa ndeme.	-U shumisa milayo ya tshivhumbeo nga ndila yo khakheaho – hu na u tahedza ha zwithu zwa ndeme.	
--	--	--	--	--	--	--	--

	<u>5-6</u>	<u>4½</u>	<u>4</u>	<u>3-3½</u>	<u>2½</u>	<u>2</u>	<u>0-1½</u>
LUAMBO, TSHITAE LA NA U SEDZULUSA (LTS) MARAGA: 6	-U shumisa zwivhumbeo zwone-zwone zwa girama. -Tshibveledzwa tsho fhatwa zwavhuḏi. Nḏivho ya maipfi hunzhi yo tea ndivho, vha ṭanganedzaho mafhungo na nyimele. -Tshitaela hunzhi tsho tea. -A hu na vhukhakhi vhungana nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa. -Vhulapfu ho tea.	-Tshibveledzwa tsho fhatwa zwavhuḏi nahone nga nḏila yone. -Nḏivho ya maipfi yo tea ndivho, vha ṭanganedzaho mafhungo na nyimele. -Tshitaela tsho tea. -Hunzhi a hu na vhukhakhi kha tshibveledzwa nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa. -Vhulapfu ho tea.	-Mushumo wo fhatwa lwo dziaho. -Nḏivho ya maipfi yo tea lu fushaho ndivho, vha ṭanganedzaho mafhungo na nyimele. -Tshitaela tsho ḏi tea. -Hunzhi a hu na vhukhakhi nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa. -Vhulapfu ho tea.	-Mushumo wo fhatwa lu fushaho. -Vhukhakhi vhu re hone a vhu khakhisi nyelelo ya mafhungo. -Nḏivho ya maipfi i a fusha zwi tshi kwama ndivho, vha ṭanganedzaho mafhungo na nyimele. -Tshitaela tsho tea lu fushaho. -Hu ḏi vha na vhukhakhi ho vhalaho nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa. -Vhulapfu ho ṭodou vha ho teaho.	-Mushumo wo fhatwa lwo tou linganelaho. Hu na vhukhakhi ho vhalahonyana. -Nḏivho ya maipfi i fhasi nahone a i tei tshothe ndivho, vha ṭanganedzaho mafhungo na nyimele. Tshitaila tsho tsa. -Hu na vhukhakhi ho vhalaho nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa. -Vhulapfu ho lapfesa/ pfufhifhalesa.	-Mushumo wo fhatwa lwa fhasi nahone zwi a konda u tevhelelea. -Nḏivho ya maipfi i ṭoda u lulamiswa nahone a i tei ndivho, vha ṭanganedzaho mafhungo na nyimele. -Tshitaela tsho khakhea, nahone a tshitanganedzei. -Tshibveledzwa tshi na vhukhakhi vhunzhi, naho ho ḏi vha na u vhalulula na u sedzulusa. -Zwo lapfesa/ pfufhifhalesa.	-Mushumo wo fhatwa lwa fhasi nahone zwi a konda u tevhelelea. -Nḏivho ya maipfi i ṭoda ndulamiso zwi hone, nahone a i tei ndivho. Tshitaela a tshi anani na ṭhoho. -Ho ḏalesa vhukhakhi na nḏado nga murahu ha u vhalulula na u sedzulusa. -Vhulapfu – Zwo lapfesa/ pfufhifhalesa u fhirisa mpimo.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA

MBUDZISO 1

(Vha songo shumisa adendamu iyi kha u maka, kha vha tou i shumisa u engedza ndivho yavho.)

1.1 MAANEA A NGANETSHELO

- Aya ndi maanea ane muniwali a anetshela tshitori kana zwiwo zwo no bvelelaho.
- Zwi anetshelwaho zwi tea u kunga na u tendisea.
- Mafhungo a hone a niwalwa nga tshifhinga tsho fhelaho.
- Magumo a songo dowealeho nahone a fhedza tshitori zwavhudi. [40]

1.2 MAANEA A MBULETSHEDZO

- Muniwali u buletshedza tshithu nga vhudalo.
- Muniwali u ola tshifanyiso tsha zwine a khou amba ngazwo muhumbuloni wa muvhali.
- Muniwali u shumisa tshifhinga tsha zwino.
- Muniwali u bvisela khagala vhupfiwa hawe, na mbonalo/kuvhonele kwawe. [40]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 40

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI

MBUDZISO 2

2.1 VHURIFHI HA VHUKONANI

Zwi lavhelelwaho:

- Diresi nthihi.
- Theshano.
- Mutumbu.
- Magumo.

[20]

2.2 MUVHIGO MUPFUFHI

Zwi lavhelelwaho:

- Thoho.
- Mawanwa.
- Themendelo.
- Tsaino.

[20]

2.2 TSEDZULUSO YA BUGU

Fomethe ya tsedzuluso:

- Dzina la bugu.
- Muñwali.
- Vhaandadzi.
- Nwaha.
- Manweledzo.
- Themendelo.

[20]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 20

KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI

MBUDZISO 3

3.1 NDAELA

Maga a tevhelwaho:

- Dzina la mushonga.
- Mushumo wa iyo mishonga.
- Kushumisele.

(Zwi tevhekane nga ndila yone)

[20]

3.2 KHUNGEDZELO

Tshivhumbeo

- Dzina la tshikungedzelwa (Khephusheni).
- Tshi wanala ngafhi? (Diresi na fhethu).
- Vhukwamani (Thingo).
- Mbonalo i kungaho.
- Luambo lwa u fhuredzela.

[20]

3.3 GARATA YA THAMBO

Tshivhumbeo

- Vhane vha khou rambiwa.
- Mulaedza.
- Fhethu.
- Duvha.
- Tshifhinga.
- Vhakhwamiwa.

[20]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C:	20
MARAGAGUTE:	80